

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 71/08-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. marca 2008 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., B., ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 145/02, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. januára 2008 doručená sťažnosť MUDr. D. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 145/02.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Okresný súd v Žiline bol už posudzovaný Ústavným súdom SR v konaní IV. ÚS 174/05-47 Nálezom doručeným dňa 20. 12. 2005. Ústavný súd prikázal OS Žilina konať bez ďalších prietáhov, ale na činnosti tohto súdu sa to nijako neprejavilo, čo sťažovateľ považuje za POHRDANIE ÚSTAVNÝM S Ú D O M, čo však Ústavný súd znáša neprirodzene vlačne.

Okresný súd v Žiline pokračuje drzo v zbytočných prietahoch, porušuje základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 a aj právo podľa čl. 46 ods. 1 - právo na súdnu ochranu a pokračuje v právnej neistote, žalovaného exekútora chráni už 5 rokov. Okrem uvedeného OS Žilina porušuje aj čl. 6 medzinárodného dohovoru a Občiansky súdny poriadok, keď sudca síce prebral dôkazy, ale ich nepoužil pri rozhodovaní, pri rozhodovaní nevychádzal z predložených dôkazov, ale z túžby pokračovať v škodení sťažovateľovi a dal vyhrať exekútorovi, ktorý nepredložil ani jediný dôkaz a ani jeden dôkaz nevyvrátil, ktorý predložil žalobca D. B. Rozsudok je svojvoľný a zlovôlný, preto protizákonný a odporuje čl. 6 - medzinárodného dohovoru, rozsudok spravodlivý musí vychádzať z predložených dôkazov, ktoré sú v spise.“

V nadväznosti na to sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom rozhodne nasledovne:

„II.A. Okresný súd v Žiline porušuje základné práva D. B. a nerešpektovaním nálezu Ústavného súdu v konaní IV. ÚS 174/05 pokračuje v porušovaní, práva podľa čl. 48 ods. 2, podľa čl. 46 ods. 1, podľa čl. 6-medzinárodného dohovoru a čl. 13-právo na účinný opravný prostriedok.

II.B. Okresný súd v Žiline je povinný zaplatiť D. B. škodu podľa čl. 46 ods. 3 - spôsobenú chybným úradným postupom takto:

Okresný súd Žilina je povinný zaplatiť sumu 115. 000.- Sk spolu s 17.6 % úrokom z omeškania od 18. 07. 1997 do zaplatenia; sumu 57. 500.- Sk spolu s 17.6 % úrokom z omeškania od 27. 08. 1997 do zaplatenia; sumu 20. 000.- Sk s 17.6 % úrokom z

omeškania od 06. 10. 1996 do zaplataenia (podľa uznesenia 8 C 145/02)- 238.

II. C. Okresný súd v Žiline je povinný zaplatiť D. B. primerané zadostučinenie vo výške 1,000.000.- Sk do 15 dní od dňa doručenia Nálezu Ústavného súdu.

Okresný súd v Žiline je povinný všetko zaplatiť do 15 dní od dna doručenia Nálezu Ústavného súdu. V prípade omeškania musí Okresný súd zaplatiť D. B. za každý deň omeškania 10.000.- Sk, keď o to D. B. požiadava, bez ďalšieho prejednávanía veci.

II. D. Okresný súd v Žiline je povinný zaplatiť Ústavnému súdu 1,000.000.- Sk do 15 dní od doručenia nálezu za nerešpektovanie Nálezu IV.ÚS 174/05. “

Sťažovateľ žiadal aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jeho sťažnosti pred ústavným súdom poukazujúc na svoju zlú finančnú a sociálnu situáciu.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (m. m. I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

1. Predmetom sťažnosti sťažovateľa vychádzajúc z jeho sťažnosti je najmä to, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 145/02 od vydania nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 174/05 z 27. októbra 2005, ktorý nadobudol právoplatnosť 6. decembra 2005, dochádza k zbytočným priet'ahom, čím je porušované jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Za tým účelom sa pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd oboznámil s obsahom spisu okresného súdu a zistil nasledovný priebeh konania:

Dňa 28. júla 2005 okresný súd rozhodnutím č. k 8 C 145/02-166 konanie prerušil z dôvodu konania vedeného pod sp. zn. Ps 12/04 Okresným súdom Bratislava II, v ktorom súd rozhodoval o spôsobilosti sťažovateľa na právne úkony. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v odvolacom konaní rozhodol uznesením z 28. februára 2006 sp. zn. 23 Co 46/06 tak, že predmetné rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

Dňa 15. decembra 2005 okresný súd uznesením zamietol žiadosť sťažovateľa o ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Krajský súd uznesením sp. zn. 23 Co 47/06 z 28. februára 2006 rozhodnutie okresného súdu z 15. decembra 2005 potvrdil.

Uvedené rozhodnutia všeobecných súdov o prerušení konania a zamietnutí žiadosti o ustanovenie advokátov nadobudli právoplatnosť 10. apríla 2006.

V období, keď konanie o náhradu škody z titulu nesprávneho postupu súdneho exekútora bolo právoplatne prerušené, sťažovateľ 19. apríla 2006 podal proti obidvom rozhodnutiam krajského súdu dovolanie, v ktorom tiež žiadal, aby mu bol ustanovený zástupca z radov advokátov. Dňa 27. apríla 2006 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby si zvolil pre dovolacie konanie advokáta a 29. mája 2006 doručil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý ho vrátil ako predčasne predložený, pretože nerozhodol o jeho žiadosti o ustanovenie advokáta (č. 1. 205 spisu). Dňa 21. júna 2006 okresný súd rozhodol tak, že žiadosť sťažovateľa o ustanovenie advokáta zamietol a súčasne žiadal sťažovateľa, aby predložil splnomocnenie na jeho zastupovanie. Dňa 21. augusta 2006 bol spis predložený najvyššiemu súdu, ktorý uznesením z 23. augusta 2006 dovolacie konanie zastavil. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 29. septembra 2006.

Dňa 17. augusta 2007 okresný súd určil termín pojednávania na 19. september 2007, (ktoré bolo preročené na základe žiadosti sťažovateľa na 17. október 2007) a vyžiadal si rozhodnutie Okresného súdu Bratislava II sp. zn. Ps 12/04 z 15. mája 2007, ktorým 2. júna 2007 právoplatne skončilo konanie vo veci pozbavenia spôsobilosti sťažovateľa na právne úkony.

Okresný súd uznesením č. k. 8 C 145/02-238 z 13. septembra 2007 pripustil zmenu návrhu na základe žiadosti sťažovateľa.

Okresný súd na pojednávaní 17. októbra 2007 vypočul účastníkov konania, oboznámil sa s dôkazmi a potom ho odročil na 14. november 2007. Na tomto pojednávaní vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu sťažovateľa zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ 22. januára 2008 odvolanie. Dňa 16. januára 2008 vyzval okresný súd odporcu, aby sa vyjadril k odvolaniu. Vyjadrenie odporcu bolo doručené okresnému súdu 5. februára 2008.

Z uvedenej chronológie vyplýva, že okresný súd vo veci vykonával jednotlivé úkony priebežne s výnimkou obdobia od 10. júna 2006 do 2. júna 2007, keď bolo konanie právoplatne prerušené.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty účastníka konania (napr. I. ÚS 41/02). Tento účel spravidla nie je možné dosiahnuť po právoplatnom prerušení konania, ku ktorému došlo v súlade so zákonom. Ústavný súd v tejto súvislosti v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (mutatis mutandis I. ÚS 162/03) konštatuje, že prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ku ktorému došlo podľa horeuvedeného zistenia ústavného súdu v danom prípade ústavne relevantným spôsobom) možno považovať za prekážku konania. Ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania postupom predvídaným v Občianskom súdnom poriadku, nemôžu sa v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým aj k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru). Preto ústavný súd nečinnosť okresného súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu neposudzuje ako zbytočné prietahy v konaní (mutatis mutandis II. ÚS 3/03, I. ÚS 65/03).

Aj v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru), nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03) alebo ho odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 17/01, III. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04).

Okresný súd rozhodol vo veci 14. novembra 2007, t. j. už po piatich mesiacoch po odpadnutí zákonnej prekážky. V tomto čase vykonal aj dokazovanie na dvoch pojednávaniach (17. októbra a 14. novembra 2007), pripustil zmenu návrhu a vykonal ďalšie úkony súvisiace s vyhotovením rozsudku, ktorý bol sťažovateľovi doručený

15. januára 2008. Po podaní odvolania sťažovateľom bude spis predložený odvolaciemu súdu.

Z uvedených skutočností vyplýva, že okresný súd nebol v posudzovanom konaní po doručení nálezu ústavného súdu nečinný, ako tvrdil sťažovateľ, a o jeho procesných návrhoch konal i v čase, keď bolo konanie prerušené, ako to už bolo naznačené.

Ústavný súd preto s prihliadnutím na uvedené skutočnosti a obdobie, ktoré uplynulo od vydania nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 174/05-15 z 27. októbra 2007, resp. jeho doručenia okresnému súdu (december 2005), ako aj vzhľadom na súčasný stav konania a počet úkonov okresného súdu v danej veci neposúdil jeho postup v hodnotenom období ako porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Dôvody, pre ktoré bola táto časť sťažnosti odmietnutá, nebránia tomu, aby ústavný súd mohol v budúcnosti o prípadnom pochybení okresného súdu rozhodnúť v súlade so skutočným stavom veci.

2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 145/02 a jeho rozhodnutím zo 14. novembra 2007

Sťažovateľ vidí porušenie označených práv v tom, že okresný súd nerešpektoval nálezu ústavného súdu, a tiež v tom, že vydal nezákonné a svojvoľné rozhodnutie, ktoré je nespravodlivé a bolo vydané v prospech súdneho exekútora.

Pokiaľ sa sťažovateľ domnieva, že v označenom konaní došlo postupom okresného súdu k porušeniu jeho označených práv, môže sa ochrany svojich práv domáhať priamo pred všeobecnými súdmi využitím riadneho opravného prostriedku – odvolania, čo aj urobil. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu konať o sťažovateľom

namietanom porušení jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) v sťažnosti smerujúcej priamo proti postupu súdu prvého stupňa. Ustanovenie čl. 127 ods. 1 ústavy totiž limituje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k všeobecným súdom princípom subsidiarity, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať rozhodnutia okresného súdu, pretože jeho rozhodnutie preskúma v dôsledku podaného odvolania sťažovateľ a krajský súd. Na základe podaného odvolania môže sťažovateľ dosiahnuť zrušenie napádaného rozhodnutia okresného súdu priamo v odvolacom konaní. V danej situácii nie je dôvod, aby ústavný súd vstupoval vo fáze prebiehajúceho odvolacieho konania do právomoci všeobecných súdov, ktoré sú ako primárni ochrancovia ústavnosti oprávnené, ale aj povinné poskytnúť ochranu sťažovateľovým základným právam.

Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k postupu a namietanému rozhodnutiu okresného súdu) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

3. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 13 dohovoru

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ k namietanému konaniu okresného súdu vedenému pod sp. zn. 8 C 145/02 neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ani akým konkrétnym postupom okresného súdu malo k porušeniu uvedeného práva dôjsť.

Ústavný súd v postupe okresného súdu nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by umožňovali vysloviť záver o porušení práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Okresný súd postupoval v namietanom konaní podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, vo veci neskôr aj rozhodol, proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ opravný prostriedok, teda svoje právo vyplývajúce mu aj z citovaného článku dohovoru využil. Okresný súd po podaní opravného prostriedku sťažovateľom dosiaľ vykonal všetky úkony potrebné na to, aby o tomto prostriedku bolo rozhodnuté, z čoho teda vyplýva, že postup okresného súdu nie je v príčinnej súvislosti s namietaným porušením práva podľa čl. 13 dohovoru, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol už po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodovanie o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavným súdom v konaní stratilo opodstatnenie, preto sa ňou ústavný súd už nezaoberal (chýba jedna zo základných podmienok na jeho ustanovenie).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2008